

7.12.2011

B7-0687/2011

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av frågorna för muntligt besvarande B7-0659/2011, B7-0664/2011, B7-0663/2011, B7-0666/2011, B7-0661/2011, B7-0662/2011, B7-0667/2011, B7-0658/2011, B7-0665/2011 och B7-0660/2011

i enlighet med artikel 115.5 i arbetsordningen

om villkoren för frihetsberövanden i EU (2011/2897(RSP))

Salvatore Iacolino, Manfred Weber, Simon Busuttil, Carlos Coelho, Elena Oana Antonescu, Georgios Papanikolaou, Roberta Angelilli, Mario Mauro, Erminia Mazzoni

för PPE-gruppen

Birgit Sippel, Claude Moraes, Sylvie Guillaume, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Roberto Gualtieri, Tanja Fajon, Carmen Romero López, Silvia Costa

för S&D-gruppen

Niccolò Rinaldi, Renate Weber, Sarah Ludford, Nathalie Griesbeck, Cecilia Wikström, Ramon Tremosa i Balcells, Andrea Zanoni, Leonidas Donskis, Louis Michel

för ALDE-gruppen

**Judith Sargentini, Jan Philipp Albrecht, Tatjana Ždanoka, Rui Tavares,
Raül Romeva i Rueda**
för Verts/ALE-gruppen
Timothy Kirkhope
för ECR-gruppen
**Kyriacos Triantaphyllides, Cornelis de Jong, Cornelia Ernst, Miguel
Portas, Nikolaos Chountis, Marisa Matias**
för GUE/NGL-gruppen

**Europaparlamentets resolution om villkoren för frihetsberövanden i EU
(2011/2897(RSP))**

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europeiska unionens instrument för skydd av mänskliga rättigheter, särskilt artiklarna 2, 6 och 7 i fördraget om Europeiska unionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 4, 19, 47, 48 och 49,
- med beaktande av de internationella instrumenten för mänskliga rättigheter och förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, särskilt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna (artikel 5), den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 7), konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och dess fakultativa protokoll om inrättande av ett system för regelbundna besök i fängelser av internationella och nationella organ,
- med beaktande av Europarådets instrument för mänskliga rättigheter och förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, särskilt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (artikel 3), protokollen till den konventionen och Europadomstolens rättspraxis, den europeiska konventionen till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning från 1987, genom vilken Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) inrättades, och CPT:s rapporter,
- med beaktande av de instrument som mer specifikt behandlar rättigheterna för personer som har frihetsberövats, särskilt följande: på FN-nivå – FN:s minimiregler för behandling av fångar samt de förklaringar och principer som antagits av FN:s generalförsamling; på Europarådsnivå – Ministerkommitténs rekommendationer, dvs. rekommendation Rec (2006)2 avseende de europeiska fängelsereglerna, rekommendation Rec (2006)13 om användning av häktning, villkoren för häktning och införande av garantier mot missbruk, rekommendation Rec (2008)11 om de europeiska bestämmelserna för ungdomsbrottslingar som omfattas av påföljder eller åtgärder, rekommendation Rec (2010)1 om Europarådets bestämmelser om skyddstillsyn¹ och de rekommendationer som antagits av Europarådets parlamentariska församling,
- med beaktande av sina resolutioner av den 18 januari 1996 om dåliga förhållanden i fängelser inom Europeiska unionen² och av den 17 december 1998 om fängelseförhållandena i Europeiska unionen: förbättringar och alternativa straff³, och av

¹ Följande länk innehåller en uttömmande förteckning över Europarådets rekommendationer och resolutioner på det straffrättsliga området:

<http://www.coe.int/prison>.

² EGT C 32, 5.2.1996, s. 75.

³ EGT C 98, 9.4.1999, s. 209.

sina upprepade uppmaningar till kommissionen och rådet om att lägga fram ett rambeslut om internerade personers rättigheter, i enlighet med sin resolution av den 6 november 2003 med förslag till Europaparlamentets rekommendation till rådet om minimiregler avseende rättssäkerhetsgarantier för misstänkta och tilltalade i brottmål i Europeiska unionen¹, sin rekommendation till rådet av den 9 mars 2004 om internerade personers rättigheter i Europeiska unionen² och sin resolution av den 25 november 2009 om ett flerårigt program 2010–2014 om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (Stockholmsprogrammet)³,

- med beaktande av rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna⁴,
- med beaktande av rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen⁵,
- med beaktande av förslaget till rådets rambeslut av den 29 augusti 2006 om en europeisk övervakningsorder vid förfaranden mellan Europeiska unionens medlemsstater före rättegång (KOM(2006)0468),
- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om rätt till advokat i straffrättsliga förfaranden och rätt till kontakt med tredje part vid frihetsberövande (KOM(2011)0326),
- med beaktande av kommissionens grönbok av den 14 juni 2011 med titeln ”Stärkande av det ömsesidiga förtroendet inom det europeiska rättsliga området – en grönbok om tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande” (KOM(2011)0327),
- med beaktande av de muntliga frågorna om förhållandena i EU:s fängelser, som lagts fram av ALDE-, GUE/NGL-, PPE-, Verts/ALE- och S&D-grupperna,
- med beaktande av artiklarna 115.5 och 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

¹ EUT C 83 E, 2.4.2004, s. 180, punkt 23: ”Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att påskynda undersökningen av fängelseförhållandena i Europeiska unionen med tanke på antagandet av rambeslutet om fångars rättigheter och gemensamma minimiregler för att garantera dessa rättigheter på grundval av artikel 6 [EU-fördraget]”. Se även parlamentets resolution av den 4 september 2003 om situationen när det gäller de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen (2002), punkt 22: ”Europaparlamentet anser rent allmänt att det inom ett europeiskt område med frihet, säkerhet och rättvisa också måste mobiliseras krafter för att förbättra polis- och fängenvårdssystemet, exempelvis genom att ... utarbeta ett rambeslut om minimivillkor till skydd för de internerades rättigheter i EU”.

² Betänkande av Maurizio Turco, Europaparlamentets rekommendation till rådet om internerade personers rättigheter i Europeiska unionen (2003/2188(INI)), P5_TA(2004)0142.

³ P7_TA(2009)0090: I punkt 112 begär parlamentet att ”ett EU-område för straffrättskipning som bygger på respekten för de grundläggande rättigheterna, principen om ömsesidigt erkännande och behovet av att behålla samstämmighet mellan nationella straffrättsystem, inrättas med hjälp av ... miniminormer för förhållandena i fängelser och häkten och gemensamma rättigheter för fångar inom EU ...”.

⁴ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

⁵ EUT L 327, 5.12.2008, s. 27.

- A. Europeiska unionen har påtagit sig uppgiften att utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen respekterar EU de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Detta medför positiva skyldigheter som EU måste uppfylla för att fullgöra det åtagandet.
- B. Häktningförhållanden och fängelseförvaltning är i första hand medlemsstaternas ansvar, men brister som överfulla fängelser och påståenden om dålig behandling av intagna kan undergräva det förtroende som måste ligga till grund för det straffrättsliga samarbete som bygger på principen om EU-medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av domar och rättsliga avgöranden.
- C. Det straffrättsliga samarbetet måste bygga på respekt för de normer som finns inom området för grundläggande rättigheter och på den nödvändiga tillnärmningen av såväl rättigheterna för misstänkta eller tilltalade personer som de processuella rättigheterna vid straffrättsliga förfaranden. Detta är avgörande för att säkerställa ömsesidigt förtroende bland medlemsstaterna inom området med frihet, säkerhet och rättvisa, särskilt som antalet medborgare som hålls frihetsberövade i en annan medlemsstat än den egna kan öka till följd av ett sådant samarbete.
- D. Antalet intagna på fängelser i EU under 2009–2010 beräknades vara 633 909¹. Kommissionens grönbok, som innehåller denna uppgift, ger en alarmerande bild av
- överbelagda fängelser²,
 - en ökning av antalet intagna på fängelser,
 - en ökning av antalet intagna utländska medborgare³,
 - ett stort antal häktade i väntan på rättegång⁴,
 - intagna med psykiska problem,
 - en mängd dödsfall och självmord⁵.
- E. Enligt artikel 3 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och Europadomstolens rättpraxis åläggs medlemsstaterna skyldigheter som inte enbart är negativa, då de förbjuder dem att utsätta intagna personer för omänsklig och förnedrande behandling, utan också positiva, då de kräver att medlemsstaterna försäkras sig om att fängelseförhållandena är människovärdiga och att ingående och effektiva undersökningar genomförs om dessa rättigheter kränks.

¹ Enligt uppgifter i kommissionens grönbok om frihetsberövande (KOM(2011)0327). Ytterligare uppgifter finns att tillgå från Europarådet, Space 1: [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cdpc/Bureau%20documents/PC-CP\(2011\)3%20E%20-%20SPACE%20I%202009.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cdpc/Bureau%20documents/PC-CP(2011)3%20E%20-%20SPACE%20I%202009.pdf),

Space 2: http://www3.unil.ch/wpmu/space/files/2011/02/Council-of-Europe_SPACE-II-2009-E.pdf.

² Genomsnittet för EU är 107,3. Överbeläggningen gäller 13 medlemsstater samt England, Wales och Skottland. Bulgarien (155,6), Italien (153), Cypern (150,5), Spanien (136,3) och Grekland (129,6) har den högsta överbeläggningen.

³ Genomsnittet för EU är 21,7. Luxemburg (69,5), Cypern (59,6), Österrike (45,8), Grekland (43,9) och Belgien (41,1) har den högsta procentuella andelen.

⁴ Genomsnittet för EU är 24,7. Luxemburg (47,2), Italien (43,6) och Cypern (38,4) har den högsta procentuella andelen.

⁵ CPT-rapporterna lyfter fram vissa allvarliga problem, t.ex. dålig behandling och olämpliga fängelser och aktiviteter samt olämplig hälsovård.

- F. I vissa medlemsstater är många av de intagna på fängelserna personer som häktats i avvaktan på rättegång. Häktning är en undantagsåtgärd, och överdrivet långa perioder av frihetsberövande före rättegången är till skada för den enskilde, kan påverka det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna och representerar inte de värden som Europeiska unionen står för¹. Många medlemsstater har upprepade gånger dömts av Europadomstolen för brott mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i samband med häktning.
- G. Ett av de problem som medlemsstaterna ofta anför är bristen på resurser för att förbättra fängelseförhållandena, och det kan vara nödvändigt att skapa en ny budgetpost för att uppmuntra dem att anpassa sig till en högre standard.
- H. Genom att garantera att de intagna har anständiga fängelseförhållanden och tillgång till program som syftar till att förbereda dem för en återgång till samhället minskar man sannolikheten för att de återfaller i brott.
- I. Rådet har antagit resolutioner och rekommendationer – som inte alltid respekteras av medlemsstaterna – om det specifika problemet med narkotikamissbruk och minskningen av riskerna, särskilt om behandlingen av narkotikamissbruk i fängelsemiljö eller utanför fängelserna.
- J. Endast 16 medlemsstater har ratificerat det fakultativa protokollet till FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, medan sju har undertecknat, men ännu inte ratificerat, det².
- K. I vissa medlemsstater föreskrivs att de folkvalda på nationell och europeisk nivå har rätt att besöka fängelserna, och parlamentet har begärt att också dess egna ledamöter ska ha denna rätt inom hela EU:s territorium³.
- L. Barn är särskilt sårbara i samband med frihetsberövanden, särskilt när det gäller häktning i avvaktan på rättegång.
- M. Den 30 november 2009 antog rådet en färdplan för att stärka misstänkta eller åtalade personers processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden. Färdplanen är en del av Stockholmsprogrammet och fastställer viktiga garantier som bidrar till att säkerställa att de grundläggande rättigheterna respekteras i kampen för ökat samarbete mellan medlemsstaterna på det straffrättsliga området.

¹ Färdplan för att stärka misstänkta eller åtalade personers processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden, 2009/C 295/01, 30.11.2009.

² Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Estland, Spanien, Frankrike, Cypern, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Rumänien, Slovenien, Sverige och Förenade kungariket har ratificerat protokollet. Belgien, Irland, Grekland, Italien, Österrike, Portugal och Finland har undertecknat men ännu inte ratificerat det. Källa: <http://www.apc.ch/npm/OPCAT0911.pdf>.

³ Se t.ex. parlamentets resolution om fängelseförhållandena i Europeiska unionen: förbättringar och alternativa straff, punkt 41: "[Europaparlamentet] begär att ledamöterna i Europaparlamentet får rätt att besöka och inspektera de kriminalvårdsinrättningar och de låsta flyktingförläggningar som ligger inom Europeiska unionens territorium."

- N. Kommissionen har på uttrycklig begäran av rådet och i enlighet med Stockholmsprogrammet samt efter upprepade uppmaningar från parlamentets sida lagt fram en grönbok med titeln ”Stärkande av det ömsesidiga förtroendet inom det europeiska rättsliga området – en grönbok om tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande”¹. Grönboken inleder ett öppet samråd med berörda parter om EU:s insatser för att förbättra förhållandena i fängelserna i syfte att säkerställa ömsesidigt förtroende inom det rättsliga samarbetet. Den lyfter också fram kopplingarna mellan fängelseförhållandena och olika EU-instrument, såsom den europeiska arresteringsordern och den europeiska övervakningsordern, och klargör att EU skulle kunna vidta åtgärder inom områden som fängelseförhållanden, häktning i avvaktan på rättegång och barnens situation i samband med frihetsberövanden.
1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens grönbok. Parlamentet är emellertid bekymrat över den oroväckande situationen i fråga om fängelseförhållandena i EU och uppmanar medlemsstaterna att omedelbart vidta åtgärder för att se till att de intagnas grundläggande rättigheter, särskilt utsatta personers rättigheter, respekteras och skyddas. Det bör införas gemensamma miniminormer för fängelser och häkten i alla medlemsstater².
 2. Europaparlamentet bekräftar att fängelseförhållandena är av central betydelse för tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden inom området med frihet, säkerhet och rättvisa, och anser i detta sammanhang att det är mycket viktigt att det finns en gemensam grund av förtroende mellan de rättsliga myndigheterna och en bättre kunskap om de nationella straffrättsystemen.
 3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter att övervaka situationen när det gäller fängelseförhållanden i EU, och stöder medlemsstaternas insatser för att säkerställa att deras lagstiftning och politik uppfyller de högsta normer som finns på området³.
 4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och EU:s institutioner att lägga fram ett lagstiftningsförslag om frihetsberövade personers rättigheter, bland annat dem som parlamentet fastställt i sina betänkanden och rekommendationer⁴, och att utarbeta och införa miniminormer för förhållandena i fängelser och häkten samt enhetliga normer för ersättning till personer som orättfärdigt häktats eller dömts. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att sätta denna fråga högt på sin politiska dagordning och att avsätta lämpliga mänskliga och ekonomiska resurser för att få bukt med situationen.
 5. Europaparlamentet betonar vikten av att se till att de grundläggande rättigheterna respekteras, särskilt rätten att höras och rätten till advokat, och att rättigheterna för misstänkta eller tilltalade garanteras, bland annat rätten att inte utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling. Parlamentet påminner i detta sammanhang om vikten av

¹ KOM(2011)0327, se http://ec.europa.eu/justice/policies/criminal/procedural/docs/com_2011_327_en.pdf.

² T.ex. de europeiska fängelsereglerna, som antagits av Europarådet.

³ T.ex. de normer som slagits fast av Europarådet, CPT, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och dess relevanta rättspraxis samt observationerna från FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna, FN:s kommitté mot tortyr och FN:s särskilda sändebud mot tortyr.

⁴ Se punkt 1 c i rekommendation [T5-0142/2004](#).

kommissionens förslag om rätt till advokat vid straffrättsliga förfaranden och rätt till kontakt med tredje part vid frihetsberövande.

6. Europaparlamentet betonar att fängelseförhållanden som upplevs som dåliga eller förhållanden som riskerar att inte uppfylla den standard som krävs enligt Europarådets europeiska fängelseregler skulle kunna hindra överföringen av intagna.
7. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att avsätta tillräckliga resurser för att omstrukturera och modernisera fängelserna, skydda de intagnas rättigheter, på ett framgångsrikt sätt rehabilitera och förbereda de intagna inför deras frigivning och återanpassning i samhället, tillhandahålla polis- och fängelsepersonal utbildning som bygger på moderna metoder för kriminalvårdsförvaltning och europeiska människorättsnormer, övervaka intagna som lider av psykiska problem och inrätta en särskild EU-budgetpost för att uppmuntra sådana projekt.
8. Europaparlamentet bekräftar på nytt att man måste främja en förbättring av fängelseanläggningarna i medlemsstaterna. Man bör förse dem med lämplig teknisk utrustning, öka utrymmet och göra dem funktionellt lämpliga så att de intagnas levnadsvillkor förbättras samtidigt som en hög säkerhetsnivå garanteras.
9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att häktning förblir en undantagsåtgärd som ska användas på stränga villkor med avseende på nödvändighet och proportionalitet och under begränsad tid, i enlighet med den grundläggande principen om oskuldspresumtion och rätten att inte berövas sin frihet. Parlamentet påminner om att häktning i avvaktan på rättegång måste ses över regelbundet av en rättslig myndighet och att alternativ som den europeiska övervakningsordern måste användas i gränsöverskridande fall. Kommissionen uppmanas att lägga fram ett lagstiftningsförslag med miniminormer inom detta område. Dessa bör grunda sig på artikel 82.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, på Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, på den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt på Europadomstolens rättspraxis.
10. Europaparlamentet uppmanar att medlemsstaterna måste fullgöra sina internationella och europeiska åtaganden om att i större utsträckning använda sig av provotidsåtgärder och påföljder som ger ett alternativ till fängelse, inbegripet åtaganden i form av beslut som fattats inom Europarådet¹.
11. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna vidtar åtgärder för att förhindra självmord i fängelser och genomför noggranna och oberoende undersökningar av alla fall där intagna har dött i fängelse.
12. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och anslutningsländerna att ratificera det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, vilket upprättar ett system för regelbundna besök som genomförs av internationella och nationella organ på platser där personer hålls frihetsberövade. Enligt protokollet ges dessa organ i uppgift att besöka och inspektera

¹ T.ex. Ministerkommitténs rekommendation Rec (2010)1 till Europarådets medlemsstater om Europarådets bestämmelser om skyddstillsyn.

fängelser och höra de intagnas överklaganden samt att utarbeta en årlig offentlig rapport till respektive parlament. Parlamentet uppmanar EU att som en del av sin politik gentemot tredjeländer uppmana till att det fakultativa protokollet undertecknas och ratificeras. EU och dess medlemsstater uppmanas också att fullt ut samarbeta med och stödja dessa organ, bland annat med lämpliga resurser och finansiella medel.

13. Europaparlamentet anser att åtgärder bör vidtas på EU-nivå i syfte att garantera de nationella parlamentsledamöternas rätt att besöka fängelser. Denna rätt bör också omfatta Europaparlamentets ledamöter inom EU:s territorium.
14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka de konsekvenser som de straffrättsliga och processrättsliga skillnaderna får i fråga om fängelseförhållanden i EU:s medlemsstater och att utfärda rekommendationer i dessa frågor, särskilt när det gäller möjligheten att använda alternativa åtgärder, frågor om kriminalisering och avkriminalisering, häktning i avvaktan på rättegång, amnesti och benådning, särskilt inom områdena migration, narkotikamissbruk och ungdomsbrottslighet.
15. Europaparlamentet bekräftar vikten av att se till att barn behandlas på ett sätt som ser till deras bästa, bland annat att de hålls avskilda från vuxna och har rätt att bibehålla kontakten med sin familj.
16. Europaparlamentet anser att varje frihetsberövat barn bör ha rätt till snabb tillgång till rättsligt ombud och annat lämpligt stöd samt ha rätt att inför domstol eller annan behörig myndighet bestrida lagligheten i frihetsberövandet.
17. Europaparlamentet anser att medlemsstaterna bör införa effektiva och oberoende nationella övervakningsmekanismer för fängelser och häkten.
18. Europaparlamentet stöder CPT:s och Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter i deras fortsatta arbete och besök i medlemsstaternas häkten.
19. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Europarådet, Europarådets parlamentariska församling, Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter, Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, FN:s kommitté för mänskliga rättigheter, FN:s kommitté mot tortyr, FN:s särskilda sändebud mot tortyr och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter.